

SE2024237

ครอบครัวตื่นรู้ตามวิถีชีวิตชาวเลบ้านท้องโกงกาง อำเภopakพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

The family awakens to the way of life of the sea people of Ban Thong Kong Kang,

Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กำไล สมรักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติกำจร กุศล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนเนตร พลเพชร

โครงการนี้มุ่งเน้นการสนับสนุนประชาชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เรียนรู้การทักษะพัฒนาชีวิตโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้ครอบครัวได้ตื่นรู้ตามวิถีชีวิตชาวเลบ้านท้องโกงกาง พัฒนาอาชีพและนวัตกรรมแปรรูปปลา เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ให้มีการเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ 4: (Goal 4: Quality Education) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) มีเป้าหมายย่อยครอบคลุมการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกระดับ ในเป้าหมายย่อยที่ 4.3 ให้เยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ส่วนใหญ่สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ โดยใช้การส่งเสริมความแข็งแกร่งให้กับกลไกการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships to achieve the Goal) เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development)

กลุ่มเป้าหมายในโครงการนี้เป็นผู้ด้อยโอกาสที่ประกอบอาชีพการประมงชายฝั่ง อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านท้องโกงกาง อำเภopakพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 100 คน ประกอบด้วย ผู้ว่างงาน จำนวน 73 คน เยาวชนนอกระบบการศึกษา (อายุ 15 - 24 ปี) จำนวน 22 คน และผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน

กระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ สร้างกลไกการบริหารจัดการ (คน งาน เงิน) และกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมโดยผ่านกิจกรรมสำคัญประกอบด้วย 1) เตรียมคณะทำงาน และสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 2) พัฒนาศักยภาพสร้างการเรียนรู้ทักษะการพัฒนาชีวิตและอาชีพ (3 แผน 2 หลักสูตร) 3) เรียนรู้การแปรรูปปลา 4) เรียนรู้การเข้าอวน ทำอวน และซ่อมอวน 5) เรียนรู้การซ่อมแซมเรือประมง อุปกรณ์เรือ 6) เรียนรู้การจัดทำบัญชีรับ จ่ายครัวเรือน 7) เรียนรู้การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และ เรียนรู้การจัดทำตลาดออนไลน์ 8) เด็กและเยาวชน เรียนรู้ ใช้ Problem Based Learning รวมตัวทำโครงการ เพื่อจัดการปัญหา

ชุมชน 9) สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 10) คณะทำงานติดตามประเมินผลการดำเนินงานของผู้ร่วมเรียนรู้ และ 11) ถอดบทเรียนและสังเคราะห์บทเรียนเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องสู่ความยั่งยืนต่อไป

ผลลัพธ์โครงการ เกิดครอบครัวที่เรียนรู้ตามวิถีชีวิตชาวเลบ้านท้องโงงกาง จำนวน 20 ครอบครัว พัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามวิถีและอาชีพ เกิดผลที่ดีต่อชุมชน ได้แก่ 1) เกิดกลุ่มอาชีพ จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทำอวน กลุ่มซ่อมแซมเรือประมง และกลุ่มเย็บชawl มีรายได้เพิ่มขึ้น (กลุ่มแปรรูปปลา 400 บาท/เดือน/คน กลุ่มทำอวน 600 บาท/เดือน/คน และกลุ่มเย็บชawl "มัดคุเทศน์น้อย" 800 บาท/เดือน/คน) 2) มุ่งองค์ความรู้และหลักสูตรการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ เกิดการจัดการกลุ่มโดยชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เกิดหลักสูตร ได้แก่ การทำอวน การแปรรูปปลา การซ่อมเรือประมง มัดคุเทศน์น้อย 3) มีนวัตกรรมการแปรรูปปลามีกลุ่มแปรรูปปลา จำนวน 20 คน มีการเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ (ขั้นตอนการแปรรูปปลา ตัดหัวปลา ควักไส้ปลา ตากปลา นำมาทำแพ็คเกจของชุมชน นำไปจำหน่ายทั้งในตลาดและในระบบออนไลน์) โดยมีก๊ะศรีสุดา ก๊ะพรรณี ประชาญี่ในชุมชนมาสอนวิธีการแปรรูปปลา มีการเชื่อมภาคีเครือข่ายจากภายนอก (พี่สมพงศ์ และพี่สมศรี) เข้ามาหนุนเสริมชุมชน และรับซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปแล้วไป และนำไปจำหน่าย

เกิดผลเป็นนวัตกรรมในเชิงกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยกลไกของภาคีสนับสนุนเพิ่มในระดับอำเภอ คือ กลุ่มปลาบอกร้าลุงไข่ ป้าออง ศูนย์เรียนรู้ปากพั้ง ตลอดจนกระบวนการสำคัญที่ส่งผลดีต่อครอบครัว ให้ครอบครัวที่เรียนรู้ ได้แก่ 1) “โพสน์โดนใจ” รูปแบบและกระบวนการจัดกิจกรรมโดยใช้ “การโพสน์ข้อความที่ชื่นชอบของวัยรุ่นให้โดนใจ” เกิดช่องทางการสื่อสาร พัฒนาการคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ทุน ภูมิปัญญาสถาปัตยกรรมของชุมชน เพื่อนำมาลงในเพจสื่อสารให้คนภายนอกชุมชนได้ทราบ อีกทั้งยังส่งผลให้มีการต่อยอดการพัฒนาชุมชนได้ทุกอย่างอีกด้วย 2) เทคนิคตัดหัวปลาบางเฉียบไม่เฉือนเนื้อปลาช่วยให้เพิ่มน้ำหนักปลาเพิ่มรายได้ ทักษะตัดหัวปลาแบบนี้ช่วยให้เพิ่มน้ำหนักปลาได้มากขึ้นช่วยเพิ่มรายได้ให้ผู้ผลิตได้ดี และ 3) ออมอย่างใส่ใจเพื่อวัยใสในครัวเรือน เป็นการออมแบบง่าย คิดรายรับและรายจ่ายเหลือหยอดกระปุก ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง ใช้ทุนและทรัพยากรในชุมชนมากขึ้น รวมถึงกันเรียนรู้เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือนเดียวกัน

ส่งเสริมความแข็งแกร่งให้กับกลไกการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดการมีส่วนร่วมในระดับอำเภอ โดยครอบครัวได้เรียนรู้เกิดการที่เรียนรู้โดยเรียนรู้ตามวิถีชีวิตชาวเลบ้านท้องโงงกาง ส่งผลให้มีสร้างกลไกมีภาคีเครือข่ายเข้าร่วมอย่างครอบคลุม ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน นายอำเภอ ปลัดอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ รพ.สต. พัฒนาชุมชน เกษตรอำเภอ ประมงอำเภอ ครู กศน. อบต. อสม ผู้นำศาสนา แกนนำเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มเรือประมง กลุ่มทำอวน กลุ่มแปรรูปปลา และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้บริการวิชาการรับใช้สังคม ต่อยอดการเรียนการสอนและการวิจัย ส่งมอบต่อชมรมมุสลิมะของนักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ร่วมเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง